

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא אָדָם, וְקָאִים בְּדִינָא קַמֵּי מְאָרִיָּה, וְתָב (דף ק"א) בְּתִיּוּבָתָא, וְקָבִיל לִיָּה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לִיָּה, אָדָם, אַנְתָּ תְּהֵא סִימְנָא לְבִנְיָךְ לְדָרִי דְרִין, בְּהַאי יוֹמָא קַיִּמִּין בְּדִינָא, וְאִי יְתוּבוּן אַנְא אֶקְבֵּל לוֹן, וְאִיקוּם מְפּוּרְסִיָּא דְדִינָא, וְאֶתְקַיִּים עַל פּוּרְסִיָּא דְרַחֲמֵי, וְאַרְחָם עֲלֵיָּהּ. וְדוּד אָמַר, (תהלים קטז) אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוּלִי תַחֲנוּנָי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קל) כִּי עֲמָךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרָא. וְכְתִיב, (תהלים לו) כִּי עֲמָךְ מְקוּר חַיִּים בְּאוּרְךָ נִרְאָה אוּר.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא אָדָם, וְעַמְד בְּדִין לְפָנֵי אֲדוֹנָו וְשָׁב בְּתַשׁוּבָה, וְקָבֵל אוֹתוֹ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ, אָדָם, אַתָּה תִּהְיֶה סִימֵן לְבִנְיָךְ לְדוּרֵי דוֹרוֹת, בַּיּוֹם הַזֶּה יַעֲמְדוּ בְּדִין. אִם יִשׁוּבוּ, אֲנִי אֶקְבֵּל אוֹתָם, וְאֶעֱמַד מִפְּסָא דִין, וְאֶתִּישֵׁב עַל פְּסָא רַחֲמִים וְאַרְחָם עֲלֵיהֶם. וְדוּד אָמַר, (תהלים קד) אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוּלִי תַחֲנוּנָי. וְעַל זֶה כְּתוּב, (שם קל) כִּי עֲמָךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרָא. וְכְתוּב, (שם לו) כִּי עֲמָךְ מְקוּר חַיִּים בְּאוּרְךָ נִרְאָה אוּר.

אֲךָ בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכְּפוּרִים הוּא מְקַרָּא קִדְשׁ יְהִיָּה לָכֶם. (ויקרא כ"ג) רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים לב) לְדוּד מְשָׁפִיל אֲשָׁרֵי נִשׁוּי פִּשְׁעֵי פְּסוּי חֲטָאָה. לְדוּד מְשָׁפִיל, הָא תַּנְיִנָן בִּי זִינֵי זְמַרָּא אֶתְקַרִּי (כ"א אַתְתַּמְנוּ) סִפְר תְּהִלִּים, בְּנִצּוּחַ, בְּנִגּוּן, בְּמִשְׁפִּיל, בְּמִכְתָּם, בְּמִזְמוֹר, בְּשִׁיר, בְּאֲשָׁרֵי, בְּתַפְלָה, בְּהוֹדָאָה, בְּהִלְלוּיָהּ, וְעֲלָאָה מְכֻלָּהּ הִלְלוּיָהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

אֲךָ בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכְּפוּרִים הוּא מְקַרָּא קִדְשׁ יְהִיָּה לָכֶם. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (שם לב) לְדוּד מְשָׁפִיל אֲשָׁרֵי נִשׁוּי פִּשְׁעֵי פְּסוּי חֲטָאָה. לְדוּד מְשָׁפִיל, הָא תַּנְיִנָן בִּי זִינֵי זְמַרָּא מִינֵי זְמַר נְקַרָּא (נחמק) סִפְר תְּהִלִּים: בְּנִצּוּחַ, בְּנִגּוּן, בְּמִשְׁפִּיל, בְּמִכְתָּם, בְּמִזְמוֹר, בְּשִׁיר, בְּאֲשָׁרֵי, בְּתַפְלָה, בְּהוֹדָאָה, בְּהִלְלוּיָהּ. וְהַעֲלִיּוֹן מִכָּלֶם - הִלְלוּיָהּ, וְהָא פְּרֻשׁוּהָ.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא, לְאַתְעֵנְאָה בְּיוֹמָא דְכְּפוּרֵי, לְאַכְנַעָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא, בְּרַזָּא דְחַמְשָׁה עֲנוּיִין, דְּחַמְשָׁה דְּרָגִין דְּיוֹמָא דְכְּפוּרֵי. דְּהָא מְקַטְרָגָא קָא אֶתִּי לְאַדְכְּרָא חוּבִיָּהוּן, כְּמָה דְאַתְמַר. וְכֻלְהוּ בְּתִיּוּבָתָא שְׁלִימְתָא קַמֵּי אַבוּהוּן. כְּלָא, כְּמָה דְאַתְמַר בְּכְמָה דּוּכְתִּי. (ע"כ רעיא מהימנא).

רַעִיא מְחִימְנָא
מְצוּהָ זו, לְהַתְעַנּוֹת בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, לְהַכְנִיעַ אֶת הַגּוּף וְאֶת הַנֶּפֶשׁ, בְּסוּד שֶׁל חַמְשָׁה עֲנוּיִים שֶׁל חַמֵּשׁ דְּרָגוֹת שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים. שְׁהָרִי הַמְקַטְרֵג בָּא לְהַזְכִּיר אֶת חֲטָאֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר, וְכֻלָּם בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֵי אֲבִיהֶם. הַפֶּל כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר בְּכְמָה מְקוּמוֹת. (ע"כ רעיא מהימנא).

הֲבָא מְשָׁפִיל, אֶתְרִיָּה יְדִיעַ, מַהוּ מְשָׁפִיל, מֵיָּא דְאַחְפִּימוּ לְאַיְנוּן דְּשִׁתּוּ לְהוּ, הֵהוּא אֶתְר (כ"א דְּמִשְׁתַּדְּלוֹן בְּהוּא אֶתְר) דְּאַקְרִי מְשָׁפִיל, כְּמָה דְאַתְרָא אָמַר, (משלי טז) מְשָׁפִיל עַל דְּבַר יִמְצָא טוֹב. וּבְגִין דְּאַקְרִי הָכִי, תְּלִיָּא בִּיהַ סְלִיחָה, חִירוֹ דְּחִירִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֲשָׁרֵי נִשׁוּי פִּשְׁעֵי פְּסוּי חֲטָאָה.

בְּאֵן מְשָׁפִיל, מְקוּמוֹ יְדוּעַ. מַהוּ מְשָׁפִיל? מִים שְׁמַחְפִּימִים אֶת אוֹתָם שְׁשׁוֹתִים אוֹתָם, אוֹתוֹ הַמְקוּם (שְׁמַשְׁתַּדְּלִים בְּאוֹתוֹ מְקוּם) שְׁנִתְבָּאָר מְשָׁפִיל, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאָר (משלי יז) מְשָׁפִיל עַל דְּבַר יִמְצָא טוֹב. וּמִשׁוּם שְׁנִתְבָּאָר כְּךָ, תְּלִיָּה בּוֹ סְלִיחָה, חִירוֹת הַחֲרִיּוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב אֲשָׁרֵי נִשׁוּי פִּשְׁעֵי פְּסוּי חֲטָאָה.